

УДК 657:336.22

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ПДВ БЕЗОПЛАТНОЇ ПЕРЕДАЧІ ТОВАРІВ ЧИ ПОСЛУГ ГРОМАДСЬКИМИ І БЛАГОДІЙНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ (ФОНДАМИ)

Автор – Олександр Костюченко¹, студ. гр. ОО-22мп
Науковий керівник – доц. каф. девелопменту нерухомості,
обліку та маркетингу Ганна Кузнецова²

¹es19950404@gmail.com, ²makarova.hanna@pdaba.edu.ua

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Через війну дуже багато громадських і благодійних організацій (фондів) надають благодійну допомогу збройним силам чи громадянам у вигляді безоплатної передачі різноманітних товарів та/або послуг. Разом з тим, у деяких випадках така безоплатна передача товарів та послуг може стати підставою для нарахування податку на додану вартість та шалених штрафів.

Безоплатна передача товарів та/або послуг у розумінні Податкового кодексу України є їхнім постачанням або дорівнює їхньому продажу (пп. 14.1.185 і 14.1.191 ПКУ) [1].

Таким чином, відповідно до приписів ПКУ (п.185.1 ст. 185 ПКУ) безоплатна передача на території України товарів та/або послуг у вигляді благодійної чи гуманітарної допомоги є об'єктом оподаткування ПДВ.

Ну а якщо загальна сума від здійснення операцій з безоплатної передачі товарів/послуг протягом останніх 12 календарних місяців сукупно перевищить 1 млн грн, громадська чи благодійна організація (фонд) зобов'язані зареєструватись платником ПДВ.

Разом з тим, відповідно до приписів пп.197.1.15 п.197.1 ст. 197 ПКУ надання благодійної допомоги (у вигляді безоплатної передачі товарів/послуг) благодійними організаціями набувачам (суб'єктам) благодійної допомоги відповідно до законодавства про благодійну діяльність та благодійні організації від оподаткування ПДВ – звільнені [1].

Таким чином, за загальним правилом, якщо протягом останніх 12 календарних місяців вартість безоплатно переданих товарів/послуг перевищить 1 млн грн, громадська чи благодійна організація (фонд) зобов'язані зареєструватись платником ПДВ. При цьому при подальшій безоплатній передачі товарів/послуг:

1. Благодійна організація (фонд) не буде сплачувати ПДВ (хоч і зобов'язана буде реєструвати податкові накладні без ПДВ).

2. Громадська організація буде сплачувати ПДВ у повному обсязі [2].

Так, ще у березні 2020 року ПКУ був доповнений п.72 підр. 2 р. ХХ, відповідно до якого:

«Тимчасово, на період, що закінчується останнім числом місяця, в якому завершується дія карантину, ... операції, передбачені... підпунктом 197.1.15 пункту 197.1 статті 197 цього Кодексу, що здійснені громадськими об'єднаннями та/або благодійними організаціями, не включаються такими громадськими об'єднаннями або благодійними організаціями при обрахунку загальної суми, визначеної статтею 181 цього Кодексу» [1].

Ну а після початку війни ПКУ був доповнений аналогічним пунктом щодо надання благодійної допомоги вже у період дії воєнного стану.

Так, відповідно до приписів пп.69.12. п. 69 підр. 10 р. ХХ ПКУ:

«Операції, передбачені підпунктом 197.1.15 пункту 197.1 статті 197 цього Кодексу, що здійснені протягом періоду дії воєнного стану в Україні... громадськими об'єднаннями та/або благодійними організаціями, не включаються такими громадськими об'єднаннями або благодійними організаціями при визначенні загальної суми для обов'язкової реєстрації платником податком на додану вартість відповідно до статті 181 цього Кодексу» [1].

Таким чином, поки діє воєнний стан (а якщо він закінчиться раніше, ніж карантин тоді до закінчення дії карантину), неважливо, на яку суму громадська чи благодійна організація (фонд) безоплатно передали товари та/або послуги набувачам благодійної допомоги, – реєструватись платником ПДВ і сплачувати ПДВ не потрібно [2].

Окрім цього, згідно з приписами абз. 4 п. 321 підр. 2 р. ХХ ПКУ передбачено, що:

«Не є постачанням товарів та послуг операції з безоплатної (без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсації) передачі/надання товарів та послуг Збройним Силам України, Національній гвардії України, Службі безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України, Державній прикордонній службі України, Міністерству внутрішніх справ України, Державній службі України з надзвичайних ситуацій, Управлінню державної охорони України, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, добровольчим формуванням територіальних громад, іншим утвореним відповідно до законів України військовим формуванням, їх з'єднанням, військовим частинам, підрозділам, установам або організаціям, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету, для потреб забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави, а також на користь центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, сил цивільного захисту та/або закладів охорони здоров'я державної, комунальної власності, та/або структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської

міських державних адміністрацій, крім випадків, якщо такі операції з постачання товарів та послуг оподатковуються за нульовою ставкою податку на додану вартість» [1].

Разом з тим, враховуючи зміст пп.69.12. п. 69 підр. 10 р. ХХ ПКУ, приписи абз. 4 п. 321 підр. 2 р. ХХ ПКУ мають значення лише для звичайних (комерційних) підприємств, які здійснюють постачання товарів тим, хто перелічений у цьому абзаці. А для громадських і благодійних організацій (фондів) абз. 4 п. 321 підр. 2 р. ХХ ПКУ це вже просто «масло масляне», адже в пп.69.12. п. 69 підр. 10 р. ХХ ПКУ і абз. 4 п. 321 підр. 2 р. ХХ ПКУ по суті йдеться про одне й те саме [2].

Просто в абз. 4 п. 321 підр. 2 р. ХХ ПКУ, який, стосується першою чергою комерційних постачальників, наявний конкретний перелік тих, кому безоплатна передача товарів/послуг не є об'єктом оподаткування. І як добре видно, в цьому переліку відсутні звичайні громадяни, громадські та благодійні організації (фонди) тощо.

У той самий час пп.69.12. п. 69 підр. 10 р. ХХ ПКУ, який стосується виключно діяльності громадських та благодійних організацій (фондів), не містить жодних обмежень щодо напрямків передачі благодійної чи гуманітарної допомоги.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.2010 р. зі змінами та доповненнями. Законодавство України. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Зарайський О. Безоплатна передача товарів чи послуг громадськими і благодійними організаціями (фондами) та сплата ПДВ. *Податковий консультант*. 2022. № 12. URL: <https://ukrpravo.biz/bezoplatna-peredacha-tovariv-chi-poslug-gromadskimi-i-blagodiynimi-organizatsiyami-fondami-ta-splata-pdv.html>